

LÍRAI DAL

Milyen szomorú emberi szokás: beszélgetni a holtakkal.

De az még sokkal szomorúbb, hogy az embereknek a túlvilágon is földi alakjukban kell élniük.

„Minden lírai dal örök témája, hogy a növények és az emberek sorsa között valami hasonlóságot érzünk.” Már nem emlékszem annak a filozófusnak a nevére, aki ezeket a szavakat mondta, azt sem tudom, mi előzte meg őket, és mivel zárult az írás, csak ez az egy mondat maradt meg az emlékezetemben, s így már nem igen sejtem, hogy a növényekről milyen értelemben beszélt: virágzásukra, hervadásukra gondolt csupán, vagy talán ennél mélyebb értelmezésre célzott? De én, aki a buddhista szútrákat példátlanul értékes lírai daloknak érzem, most, amikor beszélgetni kezdek Veled, az elhunyttal, nem ahhoz fordulok, aki életedben voltál, s aki a túlvilágon is ugyanolyan alakban élsz tovább. Nekem jóval meghittebb, nagyszerűbb, ha az előttem nyíló, korán virágzó törpeszilvafa rózsaszín bimbóit szólítom meg, hisz miért ne költhetnék magamnak mesét, amelyben Téged szobám polcán szirmait bontó, rózsaszín szilvafavirágnak képzellek. Persze nem lényeges, hogy közismert virág legyél. Úgy hiszem, teljesen mindegy, ha akár a távoli Franciaország egy ismeretlen hegyén nyíló, sosem látott virággal azonosítlak. Hiszen még most is annyira szeretlek!

Így kezdek beszélgetni Veled, és szeretném magam elé képzelni azt a messi országot, de sehogy sem sikerül, csupán szobád illatát érzem.

– Ez az illat már halott! – suttogom elfojtott nevetéssel.

Soha életemben nem használtam kölnivizet. Emlékszel még?

Négy évvel ezelőtt, azon az éjszakán, fürdőszobámban erős kölniillat csapott meg, bár azt sem tudtam, hogy nevezik ezt a parfümöt. Úgy éreztem, hogy ilyen erős illatot szagolni meztelenül nagyon szégyenletes. Elájultam. Ugyanabban a pillanatban történt ez velem, amikor Te valahol egy távoli szobában nászéjszakádon éppen telehintetted fehér nászágyatokat menyasszonyod parfümjével, miután engem titokban elhagytál. Házasságodról akkor még mit sem sejtettem, s csak később gondoltam arra, hogy ez valóban ugyanabban az időpontban történhetett.

Nem kértél-e véletlenül bocsánatot tőlem abban a percben, amikor nászágyatokat beillatosítottad? Nem kívántál-e akaratlanul is engem menyasszonyod helyébe?

Erősek, evilági illatúak az európai kölnik.

Ma este öt-hat régi barátnőm jött el hozzám karuta kártyajátékot játszani, de sehogy sem akart menni a játék, talán az időpont miatt nem, hiszen az új év első hete már elmúlt, vagy talán mi nem voltunk alkalmasak a játékra, hiszen valamennyien abba a korba léptünk, amikor egy nőnek már férje, gyermekei vannak.

Magunk is észrevettük, hogy a szobában lélegzetünktől kibírhatatlan fülledtség támadt, ezért apám kínai füstölőt gyújtott meg. A levegő kissé felfrissült, de hangulatunk továbbra is bágyadt maradt, úgy tűnt, mintha mindannyian saját emlékeinkbe merültünk volna.

Hiszem, hogy gyönyörű dolog az emlékezés.

De próbáld csak meg elképzelni azt, hogy negyven-ötven nő összesereglik, s versengve emlékezni kezd egy olyan szobában, amelynek mennyezetéről üvegházi virágok függenek! Bizonyára minden virág elhervad a feláramló, heves büztől. Nem azért, mintha olyan utálatos dolgokat művelnének, hanem mert a múlt sokkal földhözragadtabb, sokkal állatiasabb, mint a jövő.

Miközben ilyen furcsaságokon töprengtem, anyám jutott az eszembe.

Kislánykoromban csodagyerekként tartottak számon. Ez pedig a karutával kezdődött.

Mindössze négy-öt éves lehettem, még egyik írásfajta sem ismertem: sem a katanát, sem a hiraganát, s egyszer, miközben a felnőttek elmerülten játszottak, anyám hirtelen rám nézett, és ezt kérdezte:

– Érted? Mindig olyan csöndben figyelsz bennünket, Tacue, amikor játszunk. – Megsimogatta a fejemet. – Próbáld meg! No, talán egy lapot sikerül megszerezned.

A társaság tagjai már-már nyújtották volna kezüket a kártya után, de azonnal átengedték nekem, a parányi leánykának a játék lehetőségét, s csak engem néztek kíváncsian.

– Anyuka, ez az? – néztem föl rá, s kezemmel, amely kisebb volt, mint maga a kártya, gondolkodás nélkül, amúgy találmomra fölemeltem az anyám előtt fekvő lapot.

– Jé – csodálkozott elsőnek anyám, majd a többiek is meglepetten sóhajtottak. – Ez tiszta véletlen, hiszen még a szótagírásokat sem ismeri!

Ezek után a vendégek, akik a kártyázás kedvéért jöttek hozzánk, a családuink iránti tiszteletből azonnal abbahagyták a játékot. Még a játékvezető is biztatott, s csak az én kedvemért, lassan szótagolva, háromszor, négyszer egymás után felolvasta a kártyáról a verssorokat. Fölvettem egy lapot. Ismét eltaláltam. Aztán akárhányszor fölemeltem, mindig sikerült. Nem tudom, miért, hiszen egy szót sem értettem a versekből, fejből egyet sem tudtam, az írásjegyeket sem ismertem, az igazság annyi volt, hogy véletlenül találtam el. Miközben gondolkodás nélkül mozgott a kezem, csak azt éreztem, hogy anyám keze a fejemet simogatja, s hogy milyen mélyről fakadó öröm árad a simogatásból.

Képességem híre hamarosan elterjedt. Hányszor, de hányszor ismételtem én, a kislány, ezt az anya és gyermek szeretetétől sugárzó játékot vendégeink előtt, akik a házukba jöttek, vagy másutt, ahová meghívásokat kaptunk! És később nemcsak a karutával, de sokkal feltűnőbb módon bizonyítottam kivételes képességemet.

Most, amikor éjszaka itthon ülök, úgy érzem, hogy nekem, aki már fejből tudom a *Hjakunin* issu versgyűjtemény dalait, s könnyedén olvasom a karutáról a kalligrafikus hiragana írásjegyeket, jóval nehezebben megy a játék, mint amikor csodagyerekként értetlenül nyúlt a kezem a lapok után.

Anyám! Most már inkább utálatos vagy nekem, akár az európai kölnivíz. Anyám, aki olyannyira kerested bennem a szeretet bizonyítékait!

S az, hogy *Te* elhagytál, talán azért történt, mert közöttünk már nem volt más, csak csupa bizonyíték.

Azon az éjszakán, amikor menyasszonyod nászágyi kölniillatát megéreztem a szállodatóktól oly távoli fürdőszobámban, mintha örökre becsukódott volna bennem egy kapu.

Mióta meghaltál, egyszer sem pillantottam meg alakodat. Egyszer sem hallottam hangodat. Letörtek angyali szárnyaim. Mert nem akartam a holtak világába repülni, ahol Te vagy. Nem azért, mintha sajnálnám odadobni Érted az életem. Ha mezei krizantém lehetne belőlem halálom után, akár holnap is követnélek!

— Ez az illat már halott — mondtam magamban, és megint fuldokolva nevetni kezdtem. Csak azon a szokásomon nevettem, hogy temetéseken vagy buddhista szertartásokon kívül nemigen törődtem azzal, miféle finomságú illatuk van a kínai füstölőknek. Erről eszembe jutott két mese az illatokról, amit nemrégiben olvastam két különféle könyvben.

Az egyik buddhista szútra az Illatok országáról szólott, melyben különböző fák nőnek, alattuk bölcsek ülnek, s miközben beszívják a különböző illatokat, különböző igazságokra lelnek. S ahányféle az illat, annyiféle az igazság.

Ha hozzá nem értő ember elolvas egy fizikakönyvet, valószínűleg azt képzei, hogy az illat, a hang és a szín egy és ugyanaz a dolog, csak az emberek fogják fel más és más érzékszervükkel. A tudósok is megalkotnak olyan valóságos meséket, hogy a lélekerő valamiféle villamossághoz hasonlít.

Egyszer volt két szerelmes, akik szerelmük követéül postagalambot használtak. A férfi gyakran utazgatott. Vajon hogyan tudtak visszatalálni a galambok a messi vidékekről, ahol a férfi megfordult, arra a helyre, ahol a nő élt? A szerelmesek hittek a galambok lábára erősített levelek erejében. Vannak kísérteket látó macskák. És léteznek olyan állatok, amelyek előre megérik, mi fog történni gazdájukkal, amikor az még semmit sem tud, semmit sem érez. Gyermekkoromban apám egyszer az idzui hegyekbe ment vadászni egy angol vizslával. Vadászat közben a kutya elveszett. Azt hiszem, valamikor már meséltem Neked erről. Hogy, hogy nem, a kutya csonttá soványodva visszatért hozzánk nyolc nap elmúltával. Olyan állat volt, amelyik csak a gazdájától fogadott el táplálékot. Vajon hogyan bírta megtenni azt a hosszú utat Idzutól Tokióig?!

Azt, hogy az emberek az illatokon át jutnak el az igazságokhoz, nem tekintem csupán gyönyörű jelképes költeménynek. Míg az előbbi szútrában a bölcsek az illatokból merítették szellemi táplálékukat, Raymond meséjében a Lelkek országának lakói ezt a színekből szerzik meg.

Raymond Lodge alhadnagy Sir Oliver Joseph Lodge legkisebb fia volt. 1914-ben önkéntesként jelentkezett a hadseregbe, és a második dél-lancasteri ezreddel küldték ki a frontra. 1915. szeptember 14-én a fougery magaslát ostromában elesett. Nem sokkal ezután Lady Lenard és A. B. Peters médiumokon keresztül számos hírt közölt a Lelkek országáról, amelyekről apja, dr. Lodge részletesen beszámolt vaskos könyvében.

Raymond már régebben elhunyt túlvilági lények segítségével szólalt meg, úgy, hogy a Lady Lenard nevű médiumba egy Fida nevezetű hindu lány lelke, Petersébe pedig egy öreg olasz remete, Munston lelke szállt. Ezért a médiumok tört angol-szággal mondták el az alhadnagy tapasztalatait.

Raymond, aki a Lelkek országának harmadik körében lakott, elindult egyszer az ötödik körbe, s ott megpillantott egy hatalmas épületet, amely valószínűleg alabástromból készült.

„A kívül hófehér csarnokban különböző színű fáklyák égtek. Úgy emlékszem, hogy egy helyütt rózsás, másutt kék, középen pedig narancsszínű fáklyák lángja töltötte be az épületet. Ezek a színek azonban mégsem voltak élesek, mint ahogy az ember elképzelné, hanem lágyak és simogatók. Az úr (így nevezte Fida Raymond) körülnézett, és így szólt:

— Honnét jönnek ezek a színek?

Az ablakokba ugyanis a színárnyalatoknak megfelelő üvegtáblákat helyeztek el. A csarnokban álldogáltak és ide-oda járkáltak az emberek a rózsaszín fényáradattól a kékig. És voltak, akik a narancsszínű fényben mártóztak meg.

— Vajon miért csinálják ezt? — kérdezte az úr.

Valaki rögtön elmagyarázta. A rózsaszín a szerelem fénye, a kék a lélekgyógyításé, a narancs a bölcsességé. Ki-kí tetszése szerint választja ki, melyikre van szüksége.

— Ez sokkal fontosabb jelenség — mondta Raymond kísérője —, mint ahogy a földiek gondolják. De hamarosan ott is tanulmányozni fogják a különböző fényhatásokat — tette hozzá."

Most bizonyára nevezsz. Hiszen hálószobánkat a különböző színhatások alkalmazásával festettük ki. A pszichológusok is beszélnek a színek hangulati befolyásáról.

Raymond az illatokról is mondott egy hasonlóan naiv történetet.

A földön elhervadt virágok illata felszáll az égbe, és ott az illatokból ugyanolyan virágok nyílnak. A Lelkek országában minden a földről érkezett illatokból tevődik össze. Ha sikerül erősen odafigyelnünk, akkor képesek vagyunk érzékelni, hogy minden elpusztult és bomlandó anyagnak, úgymond, megvan a maga „illata”. Ezek felszállnak az égbe, s ugyanolyan alakzatok keletkeznek belőlük, amilyeneként itt a földön léteztek, mielőtt illattá váltak volna. Az akácvirág illata egyáltalán nem hasonlít a bambuszéra. A rothadó kender és a málló szörme szaga erősen eltér egymástól.

Az emberi lélek nem hagyja el azonnal a testet, hanem úgy száll fel fokozatosan az égbe, mint egy illatfónál. Ezekből rakódik össze lassanként az ember földi képmása, szellemi teste, amely a legapróbb részletekig megegyezik az evilággal. Raymondnak egy szempillája sem veszett el a bonyolult átváltozás során, s tenyerén a vonalak rajzolata ugyanolyan maradt, romlott fogai helyébe pedig ép, egészséges fogak nőttek.

A Lelkek országában a vakokból látók, a sántákból fürgelábúak lesznek, ugyanolyan lovak, macskák és madárkák élnek ott, mint a földön, ugyanolyan téglából épült házak vannak, s még bájosabb az, hogy éppúgy van whisky szódával, meg szivar, mint nálunk, s ezek mind valamilyen csodálatos eszenciából vagy éterből készülnek. A kiskorukban elhalt gyermekek a Lelkek országában tovább nőnek. Raymond találkozott gyermekkorában elhalt testvérével is, aki már a túlvilágon nőtt fel. Milyen gyönyörűek ezek az ifjak, akik a földi életről alig tudnak valamit! Mégis, egy Lili nevű leány volt a legszebb, aki fénysugárból szőtt ruhában, liliummal a kezében jelent meg, s bizonyára, ha egy költő meglátja, gyönyörű alkotásra ihleti őt.

Ha a zseniális Dante *Isteni Színjátékát* vagy a nagy svéd spiritiszta, Swedenborg paradicsomról és pokolról szóló műveit Raymond meséivel összevetjük, a Lelkek országáról szóló közlései olyanok, mint a kisdedek első gügyögései, de ezek is édesek, akár egy hihető mese. A könyv hosszú körmondatokkal tüzdelt, vontatott leírásai között engem maguk a mesék inkább foglalkoztatnak, mint a mű hitelisége. Bizonyára Lodge sem nagyon hitt e túlvilági állapotokban, s a médiumok által elmondottakat sem fogadta kinyilatkoztatásnak, csak azt akarta bebizonyítani, hogy halott fiával beszélgetett, vagyis, hogy a lélek halhatatlan. Könyvét annak a milliónyi anyának és hitvesnek szánta, akik szereteteiket az első világháborúban elvesztették. Sok könyvet olvastam a túlvilágról, de egy szerző sem beszél ekkora valószínűséggel a lélek örök létezéséről. Bár részemről, akit a halál elválasztott Tő-

led, valószínűleg nagy meggondolatlanság az, hogy e könyvben csupán néhány mérése leltem, ahelyett, hogy megnyugvást kerestem volna.

Dante, Swedenborg és általában az európaiak fantáziája a túlvilág leírásában túlságosan földi és kisszerű a buddhista könyvek holtakat megidéző képzelőerejéhez képest. Igaz, Keleten a filozófusok igyekeznek egyszerűen megoldani ezt a kérdést, Konfucius például ezt mondja: „Még nem értettem meg az életet – hogy érteném meg akkor a halált?” S mégis, a buddhista szútrák felülmúlhatatlanul fantasztikus rapszódia-hangon szólnak a földi életről és a túlvilágról, s mostanában egyre jobban elgyönyörködöm bennük, ezekben az áldott lírai dalokban.

Amikor Fidán, a hindu lányon keresztül Raymond örvendező lelkesedéssel számolt be arról, hogyan találkozott a túlvilágon Krisztussal, vajon miért nem nézte meg Sakja Munit? Miért nem beszélt a buddhista túlvilág gazdagságáról, sokszínűségéről?

Raymond elbeszélte, hogy karácsonykor egy napra visszatér a földre, otthonába. Erről, azt hiszem, azért beszélt, hogy sajnálatát fejezze ki azoknak a lelkeknek magányosságán, akiknek élve maradt családja nem hisz a lélek halhatatlanságában. Mióta meghaltál, bár a szertartást elvégeztem lelkedért Urabone ünnepén, a halottak napján, az oltár előtt, én egyszer sem láttalak Téged úgy, mintha szellemed létezett volna.

Vajon Te is szomorú vagy emiatt?

Kedvelem azt a szútrát, amely a szent Mokurenről szól, vagy azt az elbeszélést, amelyben Dóhi szerzetes a szútraolvasás szent hatására megtáncoltatja atyja csontvázát. Szeretem azt a történetet, amely Sakja Muni előző életéről számol be, amelyben még fehér elefánt volt. S gyönyörű játéknak találom Urabone ünnepének minden mozzanatát, amikor a lelkek a kenderszárakból gyűjtött fákllyák fényére gyülekeznek, s végül, amikor égő lámpások úsznak lefelé a vízben, hogy a lelkeket búcsúztassák. Mi, japánok, az ismeretlen vízbefútlakról sem feledkezünk meg, Harikujó ünnepén pedig a törött tűkért fohászkodunk.

Jamasirói
tököt, padlizsánt vigye
Kamo vize el,
s maradjatok mind
áldozat-ajándéknak:
ti gyümölcsök és folyó.

Ez a költemény, amelyet Ikkjú zen-buddhista szerzetes írt, szerintem igen szépen fejezi ki a halottak ünnepének szellemét.

„Milyen hatalmas a lelkek ünnepe! Mindenütt lelkek vannak: idei tökök, padlizsánok, a Kamo folyó vizének lelkei, őszibarackok, körték, mind, mind, ami elpusztult, és ami él, mindennek van lelke, s ezek találkoznak és egybegyűlnek minden bántás, minden rosszindulatú gondolat nélkül, mindőjüket csupán egy magasztos érzés járja át: micsoda áldott boldogság! Ez a lelkeket egyesítő ünnep azt a tant jelenti, hogy a világmindenségnek egy a szíve. S ha ez így van, akkor minden szív világmindenség. Valójában az eggyé fonódott világ nem más, mint a fűvek, a fák, az országok, a földek elmerülése a Nirvánában.” Így értelmezi Ikkjú költeményét Fuszei Só.

Egy másik tan szerint minden élőlény, amely keresztüljutott az átváltozás öt körén, száz és száz, ezer meg ezer örökkévalóságot hagyott maga után, végtelen számú születésen és halálon ment keresztül, valahol, valamikor mindegyik a má-

siknak apja és anyja volt. S a világon minden férfi szeretetet adó apa, minden nő fájdalomtól óvó anya.

Ezt a szót használja az írás: „fájdalomtól óvó anya”.

Még arról is beszél, hogy apák szerető jótevők, az anyák pedig fájdalomtól óvó jótevők.

A „hi” írásjegyet „fájdalomnak” olvasni talán tudatlanság, a buddhista tanítás mindenestre magasabbrendűnek tartja az anyai gondviselést az apainál.

Valószínűleg jól emlékszel arra a pillanatra, amikor anyám meghalt.

Megleپődtem, amikor hirtelen megkérdezted:

— Anyádra gondolsz?

Olyan tiszta volt a mindenség akkor kora nyáron, mintha valaki elfújta volna az esőt, csodálatosan fényesen sütöttek a napsugarak, mintha üres lett volna a világ. Az ablakunk alatti pázsitról könnyű, nagyon friss pára szállt fel, már alkonyodott. Öledben ültem, és nyugat felé néztem, s annyira tisztán láttam a ligetet, mintha akkor rajzolták volna, s egyszerre a pázsit szélén hirtelen valami halvány fényalak jelent meg. Talán a lemenő nap tükröződik a földön elterülő párában gondoltam —, s abban a pillanatban anyám sétált felénk.

Szüleim akarata ellenére éltem Veled.

De most, amikor megpillantottam anyámat, semmiféle szégyent nem éreztem, s bár látványa meglepett, már-már elindultam volna feléje, ekkor azonban bal kezével a torkához kapott, mintha valamit mondani szeretett volna, és... alakja a homályba veszett.

Abban a percben visszahanyatlottam az öledbe, mire Te azt kérdezted:

— Anyádra gondolsz?

— Hát Te is láttad?

— Mit?

— Azt, ahogy most idejött az anyám.

— Hová?

— Ide, hozzánk.

— Nem láttam. Történt valami anyáddal?

— Igen, meghalt. És idejött, hogy közölje velem.

Azonnal apám házába utaztam. Anyámat még nem szállították el a kórházból. Családommal nem tartottam fenn kapcsolatot, anyám betegségéről nem is tudhattam. Nyelvrákban halt meg. Lehet, hogy ezt akarta mondani, mikor a torkához kapott.

Anyám abban a pillanatban vett utoljára lélegzetet, amikor megjelent előttem.

Igazi „fájdalomtól óvó anya” volt, de még neki sem akartam oltárt állítani Urabone ünnepén. S így még kevésbé próbálkozom meg azzal, hogy papnő segítségével beszédbe elegyedjek veled, meghallgassam túlvilági életéről szóló beszámolóját. Nekem nagyobb örömet szerez, ha kimegyek az erdőbe, és egy ifjú fácskát képzelek anyámnak, s ahhoz beszélek. Talán ő él abban a fában.

A lélek, amely számtalan halálon és születésen esik át, bizonyára törődött és boldogtalan, hiszen Sakja Muni arra tanította az emberi nemet, hogy szabadítsa ki magát az alakváltozások körfolyamatából, és a Nirvánában szerezze meg a nyugalmat. S mégis, nincs a világon csodálatosabb mese, nincs olyan fantasztikus és elbűvölő vágyálom, mint az átváltozásról szóló történet. Számomra ez a mese a leggyönyörűbb szerelmi lírai dal, amit az ember valaha is megalkotott. Indiában a Védák korára tehető ennek a hitnek a megjelenése, tehát eredetileg keleti gondolat, de a görög mítoszokban is vannak vidám történetek virággá változásról, s

a *Faust* Margitjának börtöndalától kezdve Nyugaton is oly sok az állattá vagy növényé alakulásról szóló történet, mint fűszál a réten.

A régi szentek éppúgy, mint a mai spiritiszták, mindazok, akik az emberi lélek titkán töprengenek, rendszerint csupán az embert magasztosítják fel, s lebecsülik az állatokat, növényeket. Tehát az emberiség csak ebben az irányban haladt, vakon, évezredek óta, s azon igyekezett, hogy magát a természettől megkülönböztesse és elválassza.

Talán ezért lett a mai ember olyan magányos, hogy lelke egyedül bolyong a pusztá világban.

S talán valamikor majd arra kényszerül, hogy visszafelé menjen ugyanazon az úton, amelyen eddig haladt.

Nevetsz, s azt mondd, hogy az ősi népek, az ősközösségi törzsek panteizmusát vallom? Ne feledd, hogy ezt vallják a modern tudósok is, akik azt kutatják, miből tevődik össze az anyag. Vajon a kutatások, amelyek egyre nagyobb méreteket öltenek, s egyre alaposabbak, nem vezetnek-e éppen arra a gondolatra, hogy minden létező átváltozik?

Csupán egy tudományos gondolat jelképes dala az is, hogy az evilágon alakjukat vesztő illatok a túlvilágon újból formát öltenek. Ha az anyag eredete és ereje halhatatlan, miért kell elfogadni azt, hogy csak a lélek ereje pusztul el? Halhatatlanságát én, a tudatlan fiatal nő is megsejtettem. Vajon nem jelzés-e a „lélek” szó, amely a mindenben áramló erőre utal?

Hogy az emberek elismerik a lélek halhatatlanságát, az életösztönüket és a halottak iránti szeretetüket fejezi ki. Az emberi érzelmvilág szomorúan illuzórikus szokása, hogy azt képzeljük, a lélek ott fenn, az egekben is megtartja evilági alakját. Holott nem csupán földi formáját viszi magával oda, hanem evilági szeretetét és gyűlöletét is. A gyermekek és a szülők ugyanúgy gyermekek és szülők maradnak, a testvérek ugyanúgy testvérek, még ha a halál elszakítja is őket egymástól. A túlvilágról szóló nyugati leírások szerint a mennybéli társadalmi szokások a földiekre hasonlítanak, ezért találok ezt a felfogást annyira elszomorítótnak. Tehát a túlvilág is minden az ember körül forog, s minden őt szolgálja.

Azt hiszem, a halál után jobb volna fehér galambbá változni, vagy szellőrőzsává, mintsem ott lakni abban a fehér kísértetvilágban. Ha így volna, milyen gondatlanul lehetne élni és szeretni a földön!

A nagy ókori filozófusok, a pitagoreusok úgy képzeltek, hogy haláluk után a bűnös lelkeket állatokba és madarakba zárják, s ilyen alakban kell szenvedniök.

Jézus Krisztusról pedig azt mondják, hogy a harmadik napon, amikor a vér még meg sem száradt a feszületen, ő feltámadott, és földi maradványai eltűntek. S íme, a sír mindkét oldalán egy-egy férfi állott fényes öltözetben. „És mikor ők megrémülvén a földre hajták orcájukat, azok mondanak nékik:

— Mit keresitek a holtak között az élőt? Nincs itt, hanem feltámadott: emlékeztek rá, mint beszélt néktek, mikor még Galileában volt, mondván: »Szükség az ember Fiának átadni a bűnös emberek kezébe, és megfeszíttetni, és harmadnapon feltámadni.«

Raymond is találkozott a túlvilágon Jézus Krisztussal, aki ugyancsak fényes ruhát viselt, mint amilyet az a két ember is. Igaz, Raymond szerint a túlvilágon mindenki valami fénnel átszőtt ruhában van. Szerinte ez az öltözék a földi élet során felhalmozódott lélek kincseiből jön létre. Ebben a fényes ruháról szóló mesében a mi földi világunk erkölcsi tanai tükröződnek. Egyforma rendszer szerint épül föl a túlvilág Raymondnál is, meg a buddhizmusban is: hét kör van, amelyen keresztül felszál a lélek, s fokozatosan tisztul meg és tökéletesedik.

Az átalakulások körforgásáról szóló buddhista tanítás a földi erkölcs szimbólumának tűnik. A karma törvénye azt tanítja, hogy aki előző életében héja volt, jelenlegi életében emberré válhat, s majd a túlvilágon felveheti akár egy pillangó, akár egy bölcs alakját — evilági tetteitől függően.

Micsoda folt az áldott lírai dal szövetén!

Az ősi Egyiptom nevezetes költészetében, a Halottak Könyvében a metamorfózisról szóló ének ennél jóval egyszerűbb és természetesebb. Nem beszélve a görög mitológiáról. A szívárványöltözetű Irisz regéje sokkal több fényvel világít, és mennyivel derűsebb, örömtelibb Anemone átváltozása!

A görög mitológia, amelyben minden isten: a hold, a csillagok, az állatok és a virágok, s ráadásul ezek az istenek éppen úgy zokognak és kacagnak, mint az emberek, egészséges világ: mintha alakjai teljesen meztelenül táncolnának a kék ég alatt a zöld mezőben.

Az istenek itt olyan természetesen, olyan egyszerűen változnak át füvekké, virágokká, mintha bújócskát játszanának. Heridesz, a gyönyörű erdei nimfa, hogy megmeneküljön egy ifjú szerelmétől, százsorszéppé változott. Daphné, hogy szűzi tisztaságát megőrizze, s hogy elmeneküljön a buja vágyakkal közelítő Apollón elől, babérfává lett. A gyönyörű Adonisz, miután egy vadkan széttépte, virágként éledt újjá, hogy megvigasztalja szerető Aphroditéjét. Apollón, akit bánatba ejtett kedvelt barátja, Hüakinthosz halála, virággá változtatta őt.

Igy talán nekem is szabad a szobám polcán nyíló törpeszilvafa rózsaszín virágjában látnom Téged, és szólnom Hozzád.

Csodák... Lótusz tör magasba a lobogó lángban... A pokoli hús vágyában megjelenik a legfelsőbb megvilágosodás...

Énrám, akit elhagytál, s aki a szellőrózsa szellemével ismerkedtem, talán éppen énrám vonatkoznak ezek a szavak.

A szél istene beleszeretett Anemonéba, a gyönyörű erdei istennőbe. Valahogy megtudta ezt a virágok istennője, aki a szél istenét imádta, s féltékenysége annyira lángoló volt, hogy palotájából száműzte a mit sem sejtő, ártatlan Anemonét. Szegény több éjszakát töltött a zöld mezőben könnyeket ontva. Am egyszer csak lelke megvilágosodott: a szenvedések közepette rájött arra, hogy jobb, ha mezei virággá válik, s tiszta lélekkel örül a föld és az ég adományainak. Így változott anemonévá, szellőrózsává. Azt mondják, amikor a boldogtalan istennő rádöbbsent, hogy sokkal nagyobb boldogság számára, ha szép virág lesz, mintha szerencsétlen istennő marad, akkor benseje megtisztult és megnyugvásra lett.

Én is, miután elhagytál, éjjel-nappal bosszúvágyat éreztem irántad, féltékenységet Ajakóval szemben, és hányszor vágyakoztam: bár változhatnék mezei virággá, mint ahogyan Anemone szellőrózsává, talán akkor sokkal boldogabb lennék, mint így, hogy ilyen szerencsétlenül élek tovább.

Milyen különös az emberi könny! Még szavaim is, amelyeket ma éjszaka Hozzád intézek, oly különösek. De ha jól meggondolom, csupa olyasmiről beszélek, amiről évezredek folyamán száz meg száz millió ember ábrándozott, reménykedve. Lehet, hogy olyan nő vagyok, aki — akár a könnyesepp — jelképes lírai dalként született erre a világra...

Amíg szerettél, este, mielőtt elaludtam, könnyeim végigfolytak az arcomon.

Mikor pedig elveszítettelek, minden reggel, amikor felébredtem, könnypatak áradt a szememből.

Amikor melletted aludtam el, sohasem álmodtam Rólad. De azóta, hogy elváltunk egymástól, majdnem minden éjjel azt álmodom, hogy engem ölelsz, és sírok álomban. Ezért lettek olyan szomorúak reggeli ébredéseim, nem úgy, mint

akkor, mikor esti elalvásaim olyan boldogsággal töltöttek el, hogy kicsordult a könnyem.

Ha a Lelkek világában a színek és az illatok a lélek táplálékai lehetnek, vajon miért volna furcsa, hogy egy nő szívét a szerelem táplálja?

Emlékszem, mikor még az enyém voltál, még az áruházban vásárolt alsóki-monó gallérja, még a konyhában készített sügér is szerető asszonyi szívem fényétől ragyogott.

De mióta elveszítettelek, minden megfakult és hiábavaló: még a virágok színe is, még a madarak hangja is. Elnémult az ösvény, amely a földi és az égi világgal összekötött engem. Hidd el, sokkal szomorúbb volt elveszíteni a szerető szívét, mint azt, akit szeretted.

És ekkor kezdtem olvasni a lírai dalokat az átváltozások körforgásáról.

Olvastam, s egyre inkább áthatott e költészet szépsége, s fölleltelek Téged, magamat, madarak és állatok, fák és füvek között, s lassanként visszanyertem szerető szívemet, és éreztem, hogy ismét nyugalmas szeretet árad el bennem a világ iránt.

Lehet, hogy megvilágosodásom lírája az emberi szerelmi bánat végeredménye. Ennyire szerettelek!

Akkor is, amikor még csak láttalak, s nem vallottam meg Neked szerelmemet, arra törekedtem, amire most újból, amikor a pattanó rózsaszín szilvavirág bimbóját nézem, és erős akarattal azért könyörgök, hogy szellemem, mint valami láthatatlan hullám, mint áttetsző vízsugár, jusson el Hozzád, aki meghaltál, bárhol légy is!

Emlékszel: amikor megláttam anyám kísértetsugarát, rögtön megérezted valmit. Még semmit sem szóltam, de Te azt kérdezted:

— Történt valami anyáddal?

Ilyen lelki rokonság, két ember ilyen tökéletes harmóniája után el sem tudtam képzelni, hogy bármilyen erő el tudna bennünket szakítani egymástól. Nyugodtan elutaztam anyám temetésére.

Aztán az apám házában maradt tükrös asztalkámhoz ültem, s levelet írtam Neked, az elsőt, mióta elváltunk:

„... Apámat anyám halála miatt bánat emészti, megbocsátott nekünk, és beleegezett a házasságunkba. Talán ennek jeléül ajándékozott nekem egy gyászruhát. Kicsit megviselt vagyok, de igyekszem rendesen megjelenni, ahogyan ilyen szomorúság idején illik, s mióta Tőled eltávoztam, most először öltöttem fel szépen, igazán csinos vagyok. Jól áll rajtam a díszes fekete ruha. Úgy szeretném, ha most látnál, itt, a tükörben. Ezért egy percet elrabolok, hogy levelet írjak Neked. A fekete szín persze nagyon szép, de esküvői szertartáshoz nem megfelelő. Megkérem apámat, talán ajándékoz nekem egy világosabb színű ruhát. Nagyon hiányzol, nagyon szeretnék Veled lenni, de inkább itt maradok a temetés utáni harmincötödik napi szertartásig, úgy gondolom, hogy jó alkalom most bocsánatot kérnem azért, mert elszöktem hazulról. Bizonyára Nálad van Ajako. Kérd meg, segítsen Neked a háztartásban. Öcsém állandóan velem tölti az idejét, még nagyon kicsi, de mindent megért, s olyan kedvesen igyekszik engem támogatni és védeni a rokonok előtt. Amikor hazajövök, feltétlenül elviszem magammal a tükrös asztalamat.”

Leveledet másnap este kaptam meg.

„... Bizonyára nagyon elfáradtál a koporsó melletti éjszakai virrasztástól és a különféle ügyes-bajos dolgoktól. Vigyázz Magadra! Miattam ne aggódj, Ajako gyakran eljön, és segít a háztartásban. Emlékszem a tükrös asztalkádra, mesélted, hogy a misszionárius iskolában ajándékozta neked egy francia barátnőd, mielőtt hazautazott volna. Ezt sajnáltad a legjobban, hogy otthagytad apád házában. Bizonyára

megmaradt épségben, csak a fehér festék száradt és kövesedett meg a kihúzható fiókban. A távolból is magam előtt látlak a tükörben, milyen szép vagy a fekete ruhában. Szeretnék minél hamarabb felöltöztetni világos színű esküvői ruhába. Varratunk neked egyet, de jobban szeretném, ha apádtól kérnél, gondolom, ez örömet okozna neki. Talán már beleegyezik a házasságunkba, hiszen most bánat emészti, s biztosan meglágyult a szíve. Persze nem való kihasználni az ilyen helyzetet, de hiszem, hogy apád megbocsát. Hogy van az öcséd, akinek te mentetted meg az életét?"

Levellem nem volt válasz a Tiédre, a Tied sem az enyémmre.

Azonos időben írtunk egymásnak, és ugyanarra gondoltunk. S egyikünk sem csodálkozott ezen, nálunk ez mindig így történt.

Ez is egyik bizonyítéka volt szerelmünknek. Már akkor hozzászoktunk ehhez, amikor még nem éltünk együtt.

Gyakran mondogattad: „Míg veled vagyok, nincs miért nyugtalankodnom, nem történhet velem semmi.” Ezt akkor is megismételted, amikor elbeszéltem öcsém megmentésének történetét.

Családunk akkoriban a tengerparton bérelt nyaralót. Eppen az udvaron, a kútnál mostam a fürdőruhákat, amikor hirtelen úgy éreztem, dörög az ég, ólomszínű felhők borítják, tornyosulnak a hullámok, amott egy széttört vitorlás, öcsém kiáltozik, fuldoklik a vízben. Meghökkenem és fölemeltem tekintetemet, s akkor láttam, hogy az idő csodálatos, semmi sem jelez vihart. Mégis beszaladtam a házba, és kihívtam anyámat, azzal, hogy öcsémet baj érte.

Anyám elsápadt, kézen ragadott, és a parthoz szaladt velem. Öcsém éppen be akart szállni egy vitorlásba.

Aznap ő, két gimnazista barátóm és egy elsőéves főiskolás diák, aki a kormányzást vállalta, kirándulásra készülődött. Már reggel indulni akartak egy part menti nyaralóhelyre, amely körülbelül két zire lehetett tőlünk. Szendvicseket, dinnyét, még fagylaltgépet is vittek magukkal. De most anyám nem engedte el öcsémet.

Visszafele jövet a vitorlás olyan erős szélviharba került, hogy a hajó, amikor megpróbált irányt változtatni, fölbillent. Szerencsére senki sem fulladt a vízbe. Mind a hárman az árbocba kapaszkodtak, s addig tartották magukat a hullámvérés közepette, míg fel nem tűnt a mentőcsónak. A két lány gyengén tudott úszni, s csak egy férfi volt velük, így el sem merem képzelni, mi történt volna, ha még kiskorú testvérem is ott van.

Anyám azért szaladt ki a partra, mert hitt az én jövőbelátó képességemben.

Emlékszem, hogy micsoda sikerem volt a karuta játékkal. Erről még az elemi iskola igazgatója is értesült, s kifejezte abbéli kívánságát, hogy megnézhesse a csodagyereket. Anyám elvitt hozzá. Még nem jártam iskolába, százig is alig tudtam számolni, nem ismertem az arab számjegyeket sem, de könnyedén osztottam, szoroztam, megfejtettem a daru és a teknősbéka lábáról szóló számtani feladatot is, s ugyanilyen ösztönösséggel feleltem a történelem és a földrajz legegyszerűbb kérdéseire.

De csodálatos képességem csak anyám jelenlétében nyilvánult meg. Ha nem volt mellettem, semmi sem sikerült.

Az igazgató térdét paskolta lelkesedésében. Erre anyám azt mondta, olyan ez a gyerek, ha a házban például eltűnik valami, rögtön megfelel arra a kérdésre, hogy hol van.

– Igaz ez? – lepődött meg újból az igazgató. – De ezt biztosan nem találja ki

— mondta, miközben felnyitott egy könyvet, s megmutatta anyámnak. — Mondd meg, gyermekem, ez hányadik oldal?

Gondolkodás nélkül megneveztem egy számot, s persze a válasz helyes volt. Ekkor az igazgató ujjával rámutatott egy sorra.

— Mi van ide írva? — nézett rám kérdően.

— Kristálygyöngyök, akácvirág. Hó hull a szilvavirágra. Egy szép kisgyermek cpret eszik.

— Hát ez igazán elképesztő! Jövőbelátó, isteni gyermek! És mi ez a könyv?

Oldalvást hajtottam egy kissé a fejem, és azt mondtam:

— *Szei-sónagon*: Párnakönyv.

Kicsit másképp volt a könyvben: „hópihékkal borított nyíló szilvavirág”, és „egy szép kisgyermek eperrel maszatolja be a száját”, de az igazgató, még most is emlékszem rá, alig tudott a meghökkenéstől magához térni, anyám pedig ragyogott a büszkeségtől.

Abban az időben könyv nélkül fújtam az egyszeregyet, s kedvenc időtöltésem a jóslás volt, például milyen nemű és hány kölyke lesz a kutyánknak, ki jön ma hozzánk vendégségbe, mikor tér haza a munkából apám, milyen lesz az új cseléd-lányunk. Néha azt is megmondtam előre, hogy melyik nap halnak meg beteg ismerőseink. Jóslataim majdnem mindig valóra váltak. Természetesen a felnőttek csodálkoztak, lelkesedtek, én meg, azt hiszem, egyre büszkébb lettem erre a képességemre, de mégiscsak gyermeki ártatlansággal merültem el a jóslási játékban.

De ahogy nagyobb lettem, és ahogy vesztettem gyermeki ösztönösségemből, egyre ritkábban jelentkezett jövőmondó képességem. Talán angyal lakott gyermeki bensőmben, de lassan-lassan elszállt?

Fiatal lány koromban ez a képesség már nagyon ritkán jelentkezett, csak mint a villám, egy-egy vakító, röpké pillanatra.

És egyszer éjszaka, a fürdőszobámban, megéreztem azt a kölniillatot, amelylyel behintették a nászgyatokat, s ekkor végleg letörtek angyalom szárnyai. Különben, azt hiszem, ezt már mondtam.

Fiatal lány koromból az a levél a legmeglepőbb, amit a hóról írtam. Emlékszel, valódi csoda volt az, de ma már csak kedves emlékezés szívemnek.

„Milyen hatalmas hó van Tokióban! Házad kapuja előtt valaki a havat lapátolja, s egy gyöngyszürke juhászkutya vadul csahol rá, mintha megtébolyodott volna, láncát tépi, mindjárt összedől a kutyaól. Engem is így meg fog ugatni? Hiszen akkor nem tudok majd bemenni a házadba! Milyen kár, hogy kinn kell maradnom az utcán ilyen hosszú út után! Hirtelen felsír a kisgyerek, akit a hátán hord a havat sópró ember. Megijedt, szegény csöppség. Kilépsz a házból, és kezded megnyugtatni a gyereket. Csitítgatod, s közben arra gondolsz, miféle csoda ez, hogy ennek a szánalmas, csenevész öregembernek ilyen vaskos, egészséges gyereke van. De az az ember tulajdonképpen nem is öreg, csak a folytonos nélkülözés, a keserves élet miatt látszik annak. Először a cselédlány takarította el a havat. De hirtelen odalépett hozzá ez az öregember, hátán a gyerekekkel. Mélyen meghajolt, s kérte, hadd végezze el ő a munkát. »Engedje meg, tegyen velem jót! Persze senki sem bíz szívesen ilyen feladatot az efféle roncsra, mint én, ráadásul még itt a gyerek is, de hát mit tehetek? A kicsi reggel még tejet sem ivott, éhen fog halni, ne kergessen el!« A cselédlány bement Hozzád a szobába, Te éppen egy Chopin-lemezt hallgattál. Szobád falai hófehérek, egymással szemben két festmény függ, Koga Harue olajképe tájat ábrázol, Hirosize metszete pedig havazást, még egy indiai gobelin is látható a falon paradicsommadarakkal. A székeken fehér bútorhuzat, a huzat alatt zöld bőrülés van. A kandallón, ami szintén fehér, egy óra áll,

kengurura hasonlító furcsa állatszobrocskával. Az asztalon kinyitva fekszik egy album, benne fénykép, amelyen Isadora Duncan éppen klasszikus görög táncot lejt. A szoba sarkában díszes polcon karácsony óta hervadó szegfű, most pedig már újév is elmúlt, de nem dobod ki, mert bizonyára egy szép hölgy ajándékozta. Aztán a függönyök az ablakon... milyen nevetséges is vagyok, sehogy sem tudom fékezni a fantáziámat, hiszen sohasem láttam a házat, sem a szobádat!"

Másnap megnéztem az újságot, amelyből kiderült, hogy előző nap Tokióban nyoma sem volt a hónap, s vasárnap ritkaságszámba menő meleg és napfényes idő köszöntött be. Erre nagyot nevettem.

Őszintén szólva, e levél megírása előtt sohasem gondolkoztam azon, milyen is lehet a szobád.

Még álmomban sem láttam.

De amikor leültem írni, a szavak maguktól követték egymást, mintha a levegőből jöttek volna, s elterültek a papíron.

Mikor azonban úgy határoztam, hogy elhagyom miattad a szülői házat, és vonatra ültem, Tokióban éppen hatalmas hó esett.

De ezembe sem jutott a havazásról szóló levelem mindaddig, míg át nem léptem szobád küszöbét.

Éppen csak megpillantottam a szobádat, s rögtön karjaidba vettem magam, bár addig soha még csak kezem sem fogtuk. Hirtelen ezt mondtam:

— Ó, hát ennyire, ennyire szeretsz!

— Aznap, amikor megkaptam a leveledet, azonnal a hátsó udvarba vittem a kutyaólat.

— És az én fantáziámnak engedelmeskedtél, ezért rendezted be így a szobádat?

— Hogy mondhatsz ilyet? Nem változtattam meg semmit. A szoba régóta ilyen. Egy újjal sem nyúltam hozzá.

— Ó, hát valóban? — újra és újra végignéztem a szobán, és nem szüntem meg csodálkozni.

— Tacue, te miért vagy ennyire meglepődve? Én persze egészen megrendültem, mikor a leveledet elolvastam. Rögtön azt gondoltam, mennyire szerethetsz engem! Lelked hányszor lebeghetett itt, különben honnan ismernéd ilyen jól ezt a szobát! Hogy is gondolhattam volna másként, hiszen tested még sohasem járt itt. S ekkor magabiztos és bátor lettem, és levelet írtam neked, hogy gyere, bármi áron, még ha örökre el kell is hagynod a szülői házat. Hiszen azt mondtad, hogy álmodban látál engem, mielőtt még találkoztunk volna.

Ennyire összekötött a sors bennünket.

Szívem együtt dobogott a Tiéddel.

Ez is csupán egy bizonyítéka volt szerelmünknek.

Másnap reggel megjelent az az öregember is, akiről a levelemben írtam, s kezdte elsöpörni a havat.

Mindennap vártalak, amikor hazajöttél az egyetemi kutatóintézetből. Mindig más időpontban érkeztél, s a vasútállomástól a házunkig két út vezetett: az egyik egy forgalmas, üzletekkel teli utcán át, a másik egy kis erdőn keresztül, de féléton mindig össztalálkoztunk. S mindig ugyanazt a szót mondtuk egymásnak.

Bárhol voltam is, bármit csináltam is, mindig hívás nélkül mentem Hozzád, ha szükséged volt rám.

Többször azt készítettem Neked vacsorára, amit napközben az egyetemen elképzeltél magadnak.

Talán túl sok bizonyítéka volt a szerelmünknek? Annyira sok, hogy a váláson kívül az elkövetkezendőkre semmi sem maradt.

Egyszer Ajako nálunk volt vendégségben, s már távozni készült, de hirtelen arra kértem, maradjon még, valami nyugtalanság fogott el. Egy negyedóra múlva erősen eleredt az orra vére. Ha ez útközben éri, bizony nehéz helyzetbe került volna.

Talán azért történt ez, mert éreztem, hogy szeretted Ajakót?

De akkor miért nem tudtam előre a házasságotokról? Miért nem éreztem meg, hogy hamarosan meg fogsz halni? Hiszen a mi szerelmünk mindenre kiterjedt!

Miért nem jött el hozzám a lelked, miért nem tudatta velem halálodat?

A kék tengerről álmodtam, a parton fűszeres illatot árasztó leanderág, fehér, díztelen újelző fa, könnyű köd a liget felett, én pedig megyek az ösvényen, s szembejön velem egy bőrkesztyűs fiatalember pilótaszzerű egyenruhában. Szemöldöke sűrű, ajkának bal sarka kissé felhúzódik, amikor nevet. Egymás mellett lépkedünk, mellem szélesre tágul a váratlanul rám törő szerelemtől. Aztán fölébredtem. Sokáig előttem volt ez az álom, azt gondoltam, talán repülőtisztvez fogok férjhez menni. Még a part közelében elhaladó hajó nevét is megjegyeztem: *Daigo midorimaru*.

Két vagy három év telt el az álom után. S egyszer bácsikám elvitt egy forrásokban gazdag tengeri nyaralóhelyre, ahol addig még sohasem jártam. Korán reggel sétálni indultam. Ugyanaz a vidék, mint álomban: a liget, a tenger, az ösvény. És Te jöttél szemben az úton!

Amint megpillantottál, megkönnyebbülten sóhajtottál fel, egyenest felém irányítottad lépteidet, mintha egyetlen pillantással magamhoz vonzottalak volna.

— Mondja meg, kérem, hogyan juthatok be a városba?

A hajam tövéig elpirultam, s nem tudom, miért, a tenger felé néztem. S képzeld, a part mentén hajó haladt, és fedélzetén világosan olvasható volt a felírás: *Daigo midorimaru*.

Szótlanul lépkedtem, minden porcikám reszketett. Te pedig követtél.

— Visszajön a városba? Nem tudja véletlenül, hol van itt egy autójavító, vagy legalább egy biciklijavító műhely? Bocsásson meg, hogy csak úgy megszólítottam, de ostoba eset történt velem. Motorbiciklin ülök, s egyszer csak egy kanyar mögött feltűnik egy szekér. A ló megijedt a motor zajától, oldalra hőkölt, én meg a másik irányba kanyarodtam, és egy sziklának ütköztem. A motor alaposan tönkrement.

Még két csót sem tehetünk meg, s már úgy beszélgettünk, mintha régi ismerősök volnánk. Én még olyasmit is kiejtettem a számon, hogy mi már egyszer találkoztunk.

— Igen — válaszoltad —, én pedig arra gondoltam, hogyan lehetséges az, hogy mi még eddig nem láttuk egymást. Vagyis ugyanazt érzem, amit ön.

Azután mindannyiszor, ahányszor a forrásnál megfordultam, s megpillantottam a hátadat, lelkemben megszólítottalak, és Te rögtön visszafordultál, bármilyen messze voltunk is egymástól. S bárhol jártunk is együtt, mindig úgy éreztem, nem először járunk ott.

És bármit tettünk is, mindig azt gondoltam, ez már valamikor megtörtént.

De a kettőnk lelkét összekötő fonál egyszerre elszakadt — ez a valóság. Még a halálod hírért sem kaptam meg. Ha a zongorán leütik a cé hangot, akkor a hegedűn cé hang válaszol rá. A hangvilla is rezonál, ha a hegedűn megszólal egy hang. A lelkek érintkezése is épp ilyen lehet. S az, hogy még halálod hírért sem

kaptam meg, csakis azért lehetett, mert valami elromlott lelkem vagy lelked vevő-állomásán.

Vagy azért, mert bezártam azt a belső kaput. Mert attól félttem, hogy megzavarom kettőnk nyugalma. Mert az én lelkem ereje időn és téren át képes hatni.

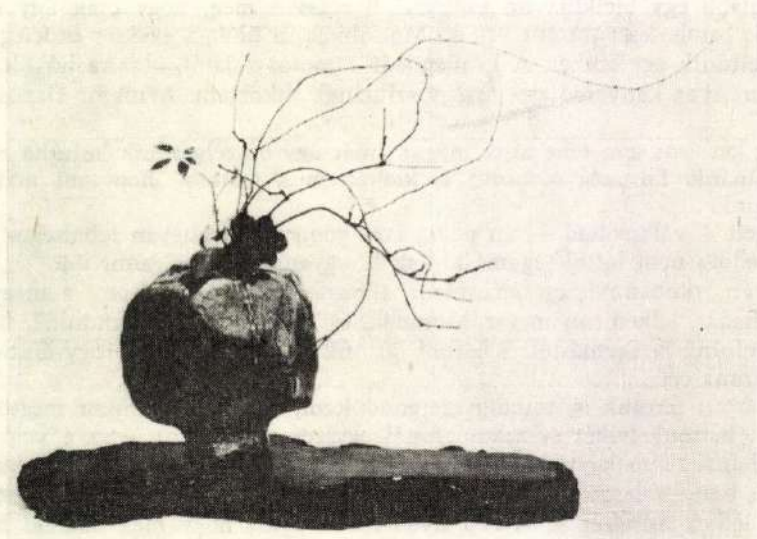
Azt mondják, hogy akik teljes valóságában el tudták képzelni Krisztus kínjait a kereszten, Assisi Szent Ferencről kezdve a mélyen vallásos fiatal lányokig, azoknak a testén vér jelent meg, ugyanott, ahol a Krisztusénak: mintha lándzsát dőftek volna beléjük. Azt beszélnek, hogy vannak lelkek, legyenek azok élők vagy holtak, amelyek átkuk erejével embert ölni is képesek. Amikor megtudtam halálodat, hátamon hideg futott keresztül, és még inkább kívántam, hogy virág legyen belőlem.

A spiritiszták szerint folyvást dúl a földi világ és a túlvilág lelkeinek harca, hogy megsemmisítsék a határt a kettő között, hidat verjenek az élet és a halál közé, és megmentsek az élőket a halálos elválás fájdalmától.

De én ezekben a napokban szebbnek találom azt, hogy mindketten rózsaszín szilvavirággá vagy illatos leanderré váljunk, és a pillangók, ahogyan szíromról szíromra viszik a virágot, úgy közvetítsék nászunkat, semminthogy a lelkek világból kapják bizonyítékokat arról, hogy szeretsz, vagy hogy szerelmesed legyek majd a túlvilágon.

Akkor most nem kellene követnem ezt a szomorú emberi szokást: nem kellene beszélgetnem egy halottal.

VIHAR JUDIT fordítása

Ikebana-kompozíció